

LINDA.

‘papa noemt het
altijd discussies,
maar schreeuwen
is eigenlijk gewoon
ruzie, toch?’

FAMILIE | KIND VAN DE REKENING

‘GESCHEIDEN OUDERS WILLEN HUN JARIGE KIND ALLEBEI ZIEN, MAAR SLAGEN ER NIET IN HUN EIGEN SORES AAN DE KANT TE ZETTEN. VOOR KINDEREN IS DIT ENORM STRESSVOL’

17-12-2024 | MAARTJE WILLEMSE

Olivia is 8 jaar oud als ik haar voor het eerst ontmoet. Ze drukt zich tegen haar vader aan en kijkt met een schuin oog naar me. “Hoi Olivia,” zeg ik. “Loop je gezellig met me mee?” Ze kijkt omhoog naar haar vader, twijfelt nog even maar laat hem uiteindelijk los.

De ouders van Olivia hebben haar een paar weken geleden verteld dat ze uit elkaar gaan. Omdat Olivia hier helemaal niet met haar ouders over wil praten, hebben ze mij gevraagd of ik meer te weten kan komen over wat ze denkt en voelt. “We maken ons een beetje zorgen, omdat ze zo stil is. Op school heeft ze het niet verteld. Haar vriendinnetjes weten het, maar niet van haar. Ze lijkt zich voor iedereen af te sluiten”.

VERTROUWEN

Als ik Olivia vraag of ze weet waarom ze bij me is, haalt ze haar schouders op en kijkt naar beneden. “Niet echt,” zegt ze. “Papa zei dat ik naar jou toe moest om te praten over dat ze niet meer samen zijn”. “En hoe vind je dat, dat ze niet meer samen zijn?” vraag ik haar. “Weet ik niet,” zegt Olivia. Ook op andere vragen die ik stel, antwoordt Olivia kort. Als ik haar vraag of haar ouders wel eens ruzie maken, kijkt ze me fel aan en zegt: “Nee, dat is geen ruzie, dat is een discussie.” En dat is dat. Olivia is niet van plan mij meer te vertellen. Dat geeft niet, want je diepste gevoel delen met iemand die je pas net hebt ontmoet is nogal wat. Dat heeft te maken met vertrouwen. En dat is er niet zomaar.

INTUÏTIE

De tweede, derde en vierde keer dat ik haar zie, praten we niet over de situatie thuis. We doen spelletjes, knutselen en bakken cakejes. Olivia vertelt over school, haar vriendinnen, haar voetbalteam en oma waar ze elke woensdagmiddag pannenkoeken gaat eten. En dan, vijf minuten voor het tijd is, als ik een doek haal over de tafel en zij de cakejes in een zakje doet, zegt ze: “papa noemt het altijd discussies. Maar als je heel hard schreeuwt, dan is het eigenlijk gewoon ruzie, toch?”

LINDA.

Dat wij tot die tijd niet hebben gepraat over haar ouders of de scheiding, was geen gemiste kans, maar nodig om haar het vertrouwen te geven dat het mij om háár gaat. Wij als volwassen hulpverleners kunnen wel snel tot de kern willen komen, maar bij kinderen werkt dat heel anders. Zij beoordelen vanuit hun intuïtie. Heel simpel, voelt het goed dan mag jij iets van mij weten. Zo niet, dan blijf ik op afstand. Twee dingen zijn daarom heel belangrijk. Geduld, omdat een kind het tempo bepaalt. En dezelfde hulpverlener, om het vertrouwen ook echt te kunnen opbouwen.

Die vierde keer dat Olivia bij me kwam, was de start van een jarenlange relatie waarin ze mij heeft verteld over waar ze tijdens de scheiding bang voor is, waar ze juist blij van wordt, wat voor contact ze wil met haar ouders en hoe ze die stem kan laten horen. We zien elkaar soms vaker, soms periodes niet, maar altijd blijven we contact houden. En zie ik haar opgroeien tot een vrolijke puber die heeft geleerd om eigen keuzes te maken. Een scheiding is vaak traumatisch voor kinderen, maar het hoeft niet. Dat bewijst zij.

VERJAARDAG

Olivia wordt bijna 16. Ze komt tegenwoordig zelf op de fiets, neemt af en toe wat lekkers mee en we doen geen spelletjes meer maar drinken samen thee en praten over wat haar bezighoudt. Hoewel de relatie tussen haar ouders nooit rustig is geweest en dat misschien ook nooit zal gebeuren, heeft Olivia daar een weg in gevonden. "Ik kan mijn ouders nu ook zeggen wat ik niet fijn vind", vertelt ze mij. "Laatst was ik jarig, maar dat is elk jaar zo'n gedoe. Ik vier het om en om bij mijn ouders. Maar de andere ouder komt dan ook altijd taart eten. Helaas is dat nooit ontspannen." Ik knik, want dit is een bekend probleem voor veel kinderen. Ouders willen hun jarige kind allebei zien, maar slagen er niet in hun eigen sores aan de kant te zetten. Voor kinderen is dit enorm stressvol. En uit loyaliteit naar beide ouders durven ze dat ook niet goed aan te geven. Het gevolg is dat ze daardoor gespannen zijn en niet kunnen genieten van hun eigen verjaardag. "Ik zie er altijd tegenop, het gaat die dag eigenlijk nooit echt om mij", zegt Olivia. Ze vertelt me dat ze het, nu ze 16 wordt, graag anders wil. "Ik vind het wel spannend, maar eigenlijk is het niet eerlijk naar mij toe", zegt ze. "Dus heb ik besloten dat ik mijn verjaardag vanaf nu vier bij de ouder waar ik dat jaar ben. En de andere ouder moet daar maar mee dealen".

HOE HET ANDERS KAN

Dat Olivia niet meer het meisje is die zich vastklampt aan haar vader, is voor haar zelf heel normaal. Maar ze heeft een heleboel geleerd in die tussenliggende jaren: hoe ze haar gevoel kan volgen, haar twijfels over hoe haar ouders dingen doen kan bespreken en voor haar eigen mening kan opkomen. Ze heeft geleerd erover te praten, eerst met mij, maar later met haar juf of meester, haar oma, haar vriendinnen en uiteindelijk met haar ouders zelf. Ze heeft hen laten zien hoe het ook anders kan. "Mijn ouders kunnen toevallig ook prima van mij leren, in plaats van andersom", lacht Olivia trots. Die komt er wel.

LINDA.

MAARTJE WILLEMSE

Maartje Willemse is kindbehartiger en komt op voor kinderen in echtscheidingssituaties. Ze helpt ouders, hulpverleners en rechters de stem van het kind te horen. Ze is moeder van twee pubers en woont met haar gezin in Amersfoort.

